

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

Leadership of School Administrators under the office of Nakhon Si Thammarat
Primary Educational Service Area 2

ณรงค์ศักดิ์ กำเนิดทอง* วีระยุทธ ชาทะกาญจน์ และธีระพงษ์ สมเขานิธิ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Narongsak Kumnerdtong* Werayut Chatakan and Teeraphong Somkhaoyai

Graduate School, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และวิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการและมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอนและจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research were : 1)to investigate the leadership of school administrators under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2 2) to compare means of leadership of school administrators under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2 as perceived by teachers among Educational Backgrounds, working experiences, school sizes.

The samples of this study consisted of 302 teachers from schools the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, selected by using the table of Krejcie& Morgan, and stratified random sampling.The research instrument was a questionnaire.The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, and standard deviation.The hypotheses were tested by independent samples t-test, One-Way ANOVA and the comparison between each pair of sample was done by LSD method.

The findings of this research were as follows:

1. The leadership of school Administrators under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas 2, as whole showed that all the leadership were in high level.
2. The comparative analysis between the opinions of teachers about the leadership of school Administrators under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas 2 divided by level of education showed that there was no significant difference, divided by teaching experience and divided by size of the school were significantly different at the .05 level.

Keyword : leadership School Administrators

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกยุคดิจิทัลส่งผลให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งการเปลี่ยนแปลงด้าน เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวัฒนธรรม การเมืองและการศึกษา เป็นโลกแห่งการศึกษาไร้พรมแดนที่มีการสร้าง เงื่อนไขและการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบด้านการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคนการที่จะสามารถ แข่งขันได้ในระดับนานาชาติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นรากฐานของการแก้ปัญหาต่างๆ คือการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจังเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 80 ข้อ 3 ได้ กำหนดให้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการ พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2555-2559) จึงมี เจตนารมณ์ให้สังคมเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (วรดี เลิศไกร จรุงใจ มนต์เลี้ยงและสุชาติ จิตกล้า, 2559) ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ก้าวหน้า

กับโลกยุคดิจิทัลที่เป็นโลกแห่งข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

จากการจัดคุณภาพการศึกษาระดับโลกโดย World Economic Forum (WEF) ชื่อ Global Competitiveness Report 2014-2015 ระบุว่าคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่ในอันดับที่ 86 จาก 144 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 7 ของอาเซียน ส่วนคุณภาพของระบบอุดมศึกษาอยู่ที่อันดับที่ 78 จาก 144 ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ 8 ของอาเซียน (สุภินทรา นรสิงห์, 2556) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อได้ก้าวทันกับยุคปัจจุบันและสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก

นอกจากนี้จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่าผลการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2, 2558) ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงและพัฒนาให้สูงขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ขาดภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามที่ต้องการซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาและสร้างแรงผลักดันให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้กลไกแห่งการพัฒนาได้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้งในระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและในส่วนคุณภาพของผู้เรียนในทุกด้านอย่างมีทิศทางและมีเป้าหมายสู่ความสำเร็จ

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ให้มีคุณภาพเสริมสร้างภาวะผู้นำและการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ทิศทางที่ดีและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และขนาดโรงเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,853 คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คนใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ การสอน และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดของแมนซ์และซิมส์ (Manz&Sims)

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ (Index of item Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.988

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (=4.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดได้แก่ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (=4.33) รองลงมา คือด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (=4.30) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (=4.25) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและ

ตำหนิอย่างสร้างสรรค์ (=4.23) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (=4.22) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน (=4.21) และด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (=4.18)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดย การสร้างทีมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการของ LSD ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 21 ปีขึ้นไปเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 11-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการของ LSD ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ซึ่งผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และตำราทางวิชาการมาอภิปรายสนับสนุนประกอบผลการวิจัยของผู้วิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะยุคดิจิทัลโลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทุกด้าน ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา สร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารจึงต้องใช้ภาวะผู้นำในการพัฒนาส่งเสริมผู้ร่วมงานให้มี

จิตสำนึกและมีทักษะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม (ปรีชา สามัคคี และปัญญา เลิศไกร, 2557) อีกทั้งผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่สูงในการบริหารสถานศึกษาเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) ซึ่งทางหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระตือรือร้นในการขับเคลื่อนตามนโยบายและกฎระเบียบดังกล่าว นอกจากนี้ปัจจุบันมีการแข่งขันในเรื่องของการบริการของหน่วยงานด้านการศึกษาจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชน ทำให้ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะแข่งขันกับผู้อื่นได้ จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ตะวันฉาย โกทั้น (2555) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของประทีป นิ่มมาก (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 17 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและการศึกษาวิจัยของสุลาพรรณ คงถาวร (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของจิตาภา เทียนคำ (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การศึกษาวิจัยของกฤติยา จันทระเสนา (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน การศึกษาวิจัยของกัลยา อินทรีย์ (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการศึกษาวิจัยของจรรุวรรณ กีก้อง (2558) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของข้าราชการครู ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามผลการวิจัยดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำในการบริหารงานของโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่มงาน ได้แก่กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มบริหารงานบุคคลและกลุ่มบริหารงานงบประมาณ การมอบหมายภาระงานให้แก่บุคลากรจะมอบหมายตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ไม่ได้มอบหมายงานตามวุฒิการศึกษา อีกทั้งการ

ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานประเมินจากผลการปฏิบัติงาน ความประพฤตินในการรักษา วินัย คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น.29) ดังนั้นครูจะจบปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีจะต้องทำหน้าที่หลักคืองานสอนและหน้าที่รองคืองานสนับสนุนการสอนเหมือนกัน อาจจะแตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะของงานที่ได้รับมอบหมายส่งผลให้ครูที่จบปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีจึงมองภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของตะวันฉาย โกทัน (2555) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและการศึกษาวิจัยของกัลยา อินทรีย์ (2556) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะทำให้ครูรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ทั้งของตนเองและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาดีขึ้น สามารถนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนางานในหน้าที่ได้ สามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานให้เข้ากับสถานการณ์ได้ (ลัญจกร นิลาภรณ์, 2557) อีกทั้งคนมีประสบการณ์เคยปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารหลายท่านที่มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยแตกต่างกันไป จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันมองภาวะผู้นำของผู้บริหารแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ตะวันฉาย โกทัน (2555) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยของสุลววรรณ คงถาวร (2556) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอบางละมุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ กัลยา อินทรีย์ (2556) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำจำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนแต่ละขนาดจะมีจำนวนครูแตกต่างกัน เนื่องมาจากการจัดสรรอัตรากำลังตามจำนวนนักเรียนในขณะที่ลักษณะงานและหน้าที่ของครูทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่จะเหมือนกัน ความแตกต่างกันคือปริมาณงานเท่านั้นซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ได้มีการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่กันอย่างชัดเจน บทบาทหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาชัดเจน อีกทั้งหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ผ่านโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมาก่อนจึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ชัดเจนมากและสูงกว่าขนาดกลางและขนาดเล็กทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัด

ในเรื่องอัตรากำลัง งบประมาณ และมีตัวป้อน (นักเรียน) ที่มีคุณภาพต่ำ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะมีบทบาทในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กชัดเจนและสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้นความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของภัสรา ชูเสน (2558) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อัจฉรา โพธิ์อ้น (2558) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำจำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการบริหาร
 - 1.สำนักงานเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญในการกำหนดคุณสมบัติบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทั้ง 7 ด้าน
 - 2.สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างเข้มและจัดสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาวะผู้นำด้านการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดแก่ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.ควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้แก่บุคลากรครูเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ การมองภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในสถานศึกษา
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป
 - 1.ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
 - 2.ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านการสร้างภาวะผู้นำของครู ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *รวมกฎหมาย กฎ ระเบียบ การบริหารงานบุคคลตามกฎหมายของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- กฤติยา จันทระเสนา. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัลยา อินทรีย์. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จารุวรรณ กีก้อง. (2558). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- จิตาภา เทียนคำ. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ตะวันฉาย โกทัน. (2555). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประทีป นิมมิก. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตราด* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชา สามัคคี และปัญญา เลิศไกร. (2557). การสังเกต 360 องศาเพื่อการวิจัยและพัฒนา. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 6(1).
- ภัสรา ชูเสน. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(1), 69-76.
- ลัญจกร นิลกาญจน์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 6(2).
- วรติ เลิศไกร จรุงใจ มนต์เลี้ยง และสุชาดา จิตกล้า. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การจัดกิจกรรมของเล่นภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีเทศบาลตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 8(1).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. (2558). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558*. นครศรีธรรมราช: สำนักงานฯ.
- _____. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559*. นครศรีธรรมราช: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- _____. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). 2555. *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทออฟเซ็ทพลัส จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2557). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สุกัณทรานสิงห์. (2556). การศึกษา:ไทยรัฐทำอาเชียนในมติชนสุดสัปดาห์, 21 เมษายน 2559.
<http://www.matichon.com>.
- สุลาวรรณ คงถาวร. (2556). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางละมุง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อัจฉรา โพธิ์อัน. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 4(1), 143–149.
- Manz and Sims, 1991. *Superleadership Leading Others to Lead Themselves*. New York: Prentice Hall Press.

ผู้เขียน

นายณรงค์ศักดิ์ กำเนิดทอง

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
e-mail: Nakon2518@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

ประธานกรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
e-mail: werayut_cha@nstru.ac.th

ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

กรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
3/3 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
e-mail: s.teera@hotmail.com

